

Przystanek Gdynia Stocznia – Uniwersytet Morski

Jacek Goździewicz

Zmiana nazwy przystanku na linii SKM w Trójmieście

W dniu 17 czerwca 2020 roku Przystanek osobowy „Gdynia Stocznia” położony na linii nr 250 w km 21,8 spółki Szybka Kolej Miejska w Trójmieście, zmienił nazwę na „Gdynia Stocznia – Uniwersytet Morski”. Zmiana nazwy przystanku związana jest z lokalizacją w pobliżu Uniwersytetu Morskiego przy ul. Morskiej, który w roku 2020 obchodził 100 lecie istnienia i właśnie rocznica stała się przyczynkiem zmiany nazwy. To już czwarta uczelnia w Trójmieście, która uwidoczniła się w nazwie przystanku trójmiejskiej kolei miejskiej. Pierwsza była Politechnika Gdańska, następnie Uniwersytet Gdański oraz Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku Oliwie, a obecnie dołącza Uniwersytet Morski w Gdyni.

Słowa kluczowe: Metro, systemy transportowe, tabor szynowy.

Gdynia Stocznia to wyjątkowo ciekawe miejsce – mające, posiadające bogatą i ciekawą historię. Przystanek powstał w roku 1955 r. w raz z budową kolei miejskiej (obecnie SKM) zapoczątkowaną na początku lat pięćdziesiątych XX wieku przez Biuro Elektryfikacji Kolei (BEK) przy Ministerstwie Komunikacji. Wówczas to zaproponowano wydzielenie ruchu miejskiego pomiędzy Gdańskiem a Gdynią na wydzielone tory. Natomiast koncepcja na odcinku od Gdyni do Wejherowa zakładała wspólne korzystanie pociągów podmiejskich z ruchem dalekobieżnym i towarowym. Ponadto BEK określił również, że elektryfikacja na Wybrzeżu Gdańskim przeprowadzona zostanie napięciem 800 V prądu stałego, co w późniejszym czasie będzie miało duży wpływ na rolę przystanku Gdynia Stocznia. Pierwszy po-

ciąg elektryczny na przystanek Gdynię Stocznia wjechał 15 stycznia 1956 roku tuż po godzinie 13.00.

Dobre położenie przystanku w pobliżu stoczni i portu, a także licznych zakładów pracy znajdujących się przy ulicach Polska, Janka Wiśniewskiego (w 1956 ul. Marchlewskiego) oraz Aleja Solidarności (w 1956 ul. Czechosłowacka), gwarantowało duże potoki pracowników. Nie bez znaczenia dla wielkości tego ruchu, na tym przystanku, miało również położenie licznych szkół przy obecnej ulicy Morskiej (poprzednio ul. Czerwonych Kosynierów). Znajdują się tutaj; Uniwersytet Morski, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, Zespół Szkół Usługowych oraz Zespół Szkół Gastronomiczno – Hotelarskich. W czasie pierwszych lat działalności przystanku osobowego „Gdynia Stocznia” były to; Państwowa Szkoła Morska, Technikum Odzieżowe, Gastronomiczne, Mechaniczne oraz Przetwórstwa Rybnego, które zakończyło działalność w 2002 r. Przy tych technikach działało również szkolnictwo zawodowe. Młodzież pobierająca nauki w dużej mierze docierała na zajęcia pociągami elektrycznymi (obecnie Szybka Kolej Miejską - SKM). Nazwa Szybka Kolej Miejska zaczęła się kształtować na przełomie lat 70/80. XX wieku i szybko zdobyła popularność.

Bardzo ważną, a zarazem bardzo tragiczną kartą historii przystanku osobowego „Gdynia Stocznia” były Wydarzenia Grudniowe w 1970 roku. To na przystanku „Gdynia Stocznia” rozegrały się dramatyczne wydarzenia. Na przystanek kolejki elektrycznej „Gdynia Stocznia” 17 grudnia po godzinie 5.00 zaczynają przybywać pierwsze pociągi przywożące stoczniovców i pracowników pobliskich

zakładów pracy. Jednakże drogi prowadzące do stoczni i portu są zablokowane przez czołgi, opancerzone wozy bojowe, kordony uzbrojonych milicjantów i żołnierzy. Z megafonu ustawionego na czołgu oraz z głośników na peronach kolejki nadawany jest komunikat o przerwaniu pracy w trójmiejskich zakładach. Robotnicy, którzy na apel wicepremiera Kociołka przyjechali do pracy z powodu blokady zaczynają się gromadzić na peronie i pomoście. Przed godziną 6 jeden z czołgów odpala ślepy pocisk. W chwilę potem rozlegają się serie z broni maszynowej. Na przystanek „Gdynia Stocznia” nadal przyjeżdżają pociągi dowożące kolejnych ludzi pragnących w tym dniu udać się do pracy. Dochodzi do starcia z siłami porządkowymi, są ranni i zbiti. Około godziny 6.45 zawieszono kursowanie pociągów z obu kierunków. Następnie starcia z okolic przystanku „Gdynia Stocznia” przenoszą się do śródmieścia. To tutaj, w okolicach przystanku „Gdynia Stocznia” zabyty został Zbigniew Godlewski stając się legendarnym bohaterem wydarzeń jako Janek Wiśniewski.

Kolejna karta historii na jaką wpisał się przystanek „Gdynia Stocznia” to elektryfikacja Magistrali Węglowej Śląsk – Porty Trójmiasta. Po dotarciu pierwszego pociągu elektrycznego trakcji 3000 V w dniu 14 września 1969 roku do Gdyni, miała miejsce sukcesywna elektryfikacja Gdynińskiego Węzła Kolejowego (GWK). Na stacji Gdynia Główna Osobowa (obecnie Gdynia Gł.) wystąpiło „skrzyżowanie” się dwóch wysokości napięcia trakcji elektrycznej; 800 V i 3 kV. Z tego powodu i konieczności podziału sieci trakcyjnej ma dwa systemy, na przystanku osobowym „Gdynia Stocznia” pociągi elektryczne 800 V (tabor EW90, EW91, EW92), kursujące do tego czasu w relacji Gdańsk Gł. – Wejherowo kończą bieg i po zmianie kierunku jadą z powrotem do Gdańska. Natomiast po przeciwnej stronie peronu oczekuje pociąg elektryczny 3 kV (tabor EN57). Pociągi obsługiwane eżt EN57 kursują w relacji Wejherowo – Gdynia Stocznia – Wejherowo. Osoby podróżujące np. z Sopotu do Rumi przez przystanek „Gdynia Stocznia” muszą dokonać przeładunku!

Sytuacja ta trwa do unifikacji napięcia na GWK, które dokonano w nocy z 19 na 20 grudnia 1976 roku. Unifikacja napięcia na przystanku „Gdynia Stocznia” spowodowała, że dzień 19 grudnia 1976 roku był ostatnim dniem zamykającym bardzo ciekawą historię trakcji elektrycznej 800 V na Wybrzeżu Gdańskim. Pewnego rodzaju ciekawską okresu elektryfikacji GWK jest fakt powstania drugiego peronu „Gdynia Stocznia” na linii nr 202. Peron obsługiwał pociągi elektryczne trakcji 3000 V kursujące jako wzmocnienie ruchu podmiejskiego na trasie Gdynia Gł. Os. – Wejherowo. Po unifikacji napięcia zawieszono ten rodzaj pociągów i peron drugi Gdyni Stocznia przez kilka lat odstawiony został w niepamięć, a przy okazji modernizacji linii 202 został rozebrany.

Z innych wydarzeń wartych zauważania to sytuacja w rok 1978, kiedy przystanek otrzymał budynek kasy biletowej. Kasa zlokalizowana została przy ul. Czerwonych Kosynierów (ob. ul. Morska). Z całą pewnością można uznać za najlepszy i najnowocześniejszy

Przystanek Gdynia Stocznia – Uniwersytet Morski

punkt sprzedaży biletów na SKM. Niestety agencyjny kierunek prowadzenia sprzedaży biletów jaki zaczęło preferować PKP oraz pojawienie się nowoczesnych kanałów sprzedaży doprowadziło do likwidacji kasy. Obecnie po znaczącej przebudowie znajduje się tam sklep z artykułami wyposażenia łazienek.

31 sierpnia 2011 roku na pomoście nad torami i przystankiem „Gdynia Stocznia” dokonano odsłonięcia stałej wystawy plenerowej „Gdynińskie drogi do niepodległości” opisującej okres Grudnia 1970 i Strajków Solidarnościowych 1980 roku. Przystanek osobowy „Gdynia Stocznia” posłużył także jako historyczne tło do filmów inspirowanych Wydarzeniami Grudnia 1970 i Strajków 1980. Są to filmy; „Człowiek z Żelaza” Andrzeja Wajdy oraz „Czarny Czwartek” Antoniego Krauze.

Zmiana nazwy otwiera nową kartę historii! Ciekawe czy przystanek „Gdynia Stocznia – Uniwersytet Morski” będzie miało tak bogatą historię?

Pojawiają się głosy, że nazwa „Gdynia Stocznia” to nazwa mocno związana z tragicznymi wydarzeniami i nie powinno być zmieniana. Dla wielu osób, nie tylko z Gdyni, w pamięci pozostanie na zawsze jako Gdynia Stocznia!

Literatura

1. Atlas Linii Kolejowych Polski 2010 – Wydawnictwo Eurosprinter, Rybnik 2010,
2. 25 lat elektryfikacji PKP – Wydawnictwo Komunikacji i Łączności, Warszawa 1963,
3. Ulice Gdyni o historii i patronach – Gdynia 2001,
4. Grabówek - Oficyna Verbi Causa Małgorzata Sokołowska – Gdynia 2016,
5. Rocznik Gdyniński Nr 9 – Gdynia Grudzień 1979, Towarzystwo Miłośników Gdyni 1991

Przed i po zmianie nazwy

